

De Heraut

van de

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 28 Juni 1881 (Staatsblad N°. 124.)

Zondag 13 Mei 1900. N°. 1167.

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden. Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van het blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE. Abonnementen en Advertenties aan de ADMINISTRATIE; Bureau: Warmoesstraat 96, te Amsterdam. Inzendingen, die later dan Donderdag v. namiddags te 12 uren worden ontvangen, kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Abonnementen: franco aan huis, per drie maanden / 1.20, voor het Buitenland per jaar / 6 bij vooruitbetaling. Afzonderlijke nummers aan het Bureau 10 Cent. Abonnee-ten worden aangenomen door alle Boekhandelaren, Postdirecteuren enz. en aan het Bureau te Amsterdam. Advertentie: van 1 tot 6 regels / 1.20, voor elke regel meer 20 Cent. Aanvragen en vermelding van liefdegaven en Verlagen van vereen. 12 Ct. p. regel.

Door de werkstaking kon de vorige week geen nummer van ons blad verschijnen. Thans zijn wij in de gelegenheid onzen lezers weer een nummer aan te bieden, ofschoon ons personeel den arbeid nog niet heeft hervat. Daardoor wijkt dit nummer eenigszins van den gewonen vorm af. Binnenkort, wanneer de zaken weder hun gewonen gang hernomen hebben, hopen wij onze lezers schade-loos te stellen.

De Directie van „De Heraut“.

Te eten van den Boom des levens.

Die ooren heeft, die hoort wat de Geest tot de gemeenten zegt. Die overwint, ik zal hem geven te eten van den boom des levens, die in het midden van het Paradijs Gods is. Openbaring 2: 7.

Van de zeven heilige beloften, die den overwinnaar in den strijd voor God en zijn Christus prikkelen, aansporen en bezielen moeten, is de eerste, dat wie overwint *voet eten van den Boom des Levens*.

Het was dat eten van den Boom des levens, waardoor onze breuke met het Paradijs veldongewerd.

Al is toch de taal, die ons in Genesis over die breuke met het Paradijs bericht, nog zoo geheimzinnig, overduidelijk staat het er toch, dat na 's menschen breuke met zijn God, de breuke met zijn Paradijs niet uit kon blijven. En dit daarom niet kon, omdat wie in het Paradijs bleef, nemen kon van den Boom des Levens, en omdat de enkele gedachte, om een van God afgevalen wezen te doen eten van den Boom des Levens, gruwelijk en monsterachtig ware geweest.

Om dien gruwel te voorkomen, moet de tegen zijn God in opstand gekomen mensch onoverwijd uit den Hof van Eden verwijderd worden, en een heilwacht van hemelische Cherubijnen stelt zich onmiddellijk daarop tusschen hen en dit voor hen verloren paradijs. Cherubijnen, die de heerlijkheid van hun hemelsche verschijning naar binnen, naar den kant van het paradijs, koeren, en naar de aarde niet den vloek beladen, en naar den mensch die den vloek over haar bracht, hun vlammend, afschrikwekkend glinsteren en flikkeren toewenden. Dezelfde engelen, die anders aan Gods menschen het heil toebedienden, staan hier tusschen den mensch en het eeuwige leven. Ze sluiten het paradijs en daarmee den ingang van Gods zaligen hemel van hem af. Hier is alzo het uitgangspunt van al de ellende, die den zondaar nadoeg.

We gevoelen de ellende, omdat we hopen op het Paradijs hebben. Het is het

heimees naar dat verbeurde en verloren Paradijs, dat ons in allen vorm door de ziel schrijft. Hoe machtiger dat heimwee naar het ons ontgane paradijs in onze ziel opwaakt, hoe dieper de vloet der ellende ons in de ziel dringt. Van daar dat het lijden der heiligen hen zooveel dieper ontroerde, dan de lieden die van de wereld zijn, dat de profeten Gods er nog zooveel heftiger door werden aangegrepen, dan de gewone aanbidders van zijn heiligen Naam, en, vooral, dat niemand dieper onder dit lijden bezweken is, dan de Zoon des menschen, toen zijn ziel in Gethsemane bedroefd werd tot den dood toe, hij die alleen onder allen het volle, klare bewustzijn van dat Paradijs in zijn hart droeg.

En het is het eerste, wat de verhoogde Koning van het Godsrijk, op Pathmos aan zijn getrouwen toeroept, dat voor hem die overwint, die breuke met het paradijs zal worden te niet gedaan; dat dezelfde Cherubijnen, die Adam en Eva uit het paradijs verjoegen en afweerden, er zijn gezagden weer heen zullen leiden, en dat hun het recht en de macht zal worden teruggeschonken, om weer te eten van den Boom des Levens. Die ooren heeft die hoort, wat de Geest tot de Kerke Gods zegt: „Die overwint, ik zal hem geven te eten van den Boom des levens, die in het midden van het Paradijs Gods is.“

Dat is dus het eerste, het heerlijkste wat aan hen die in Christus sterven wordt toegevoegd. Hier is de grondtoon van het heil, dat hun is toebedacht. Wat verloren was, keert terug. Het Paradijs huns Gods wordt hun teruggeschonken.

Een nieuw goed te ontvangen, is minder dan een goed dat te loor ging u terug te zien geschonken.

Denk slechts aan Jezus' roerende gelijkennissen van het verloren schape, en van den verloren penning.

Als de verloren penning terug wordt gevonden, roept zij die den penning verloor, zegt Jezus, haar geburen te zamen, om vroolijk met haar te zijn. Als het verloren schape weer is opgespoord, legt de trouwe herder het op zijn schouder, vroolijk zijnde, en thuis komende roept hij de vrienden en geburen te zamen, zeggende tot hen: Weest blijde met mij, want ik heb mijn schape gevonden dat verloren was. En als de verloren Zoon is teruggevonden, roept de gelukkige vader in zijn jubel uit: Men behoorde dan vroolijk en blijde te zijn, want deze mijn Zoon was dood en is weder levend geworden. In aansluiting hieraan is heel Jezus' optreden een zoeken van het afgedrevene, een terugvinden van wat verloren was.

En in dat verband is ook zijn eerste belofte, zijn eerste toezegging aan zijn heiligen, dat wie overwint niet in een hemel vreemden gelukstaat wordt overgezet, maar dat het heimwee in zijn hart eeuwige voldoening erlangt en dat hij terugtrekt in het eens verloren paradijs.

In datzelfde Paradijs van zijn God, waaruit eens de engelen Gods hem verdreven, wordt hij, na overwonnen te hebben, weer binnengeleid. Binnengeleid tot in het

centrum, tot midden in den hof, tot daar waar het middelpunt van alle Paradijs-heerlijkheid is, tot vlak bij den Boom des Levens, opdat hij ervan ete, en leve in eeuwigheid.

De blik van wie sterft, wordt alzo niet gericht op een vreemde, hem raadselachtige, hem niet toesprekende toekomst, maar op het verleden, op wat hem ontging, op wat hij verloor en verzonddigde.

Jezus roept ons in ons sterven naar den rijkdom van Gods almachtige goedertierenheid in onze schepping terug.

Onze staat van zonde en ellende wordt een tusschenbedrijf, maar daarachter is God, en is zijn almachtigheid, en zijn wondere schepping, toen de kinderen Gods juichten en de morgensterren vroolijk zongen. Toen God den mensch naar zijn beeld schiep, rein, heilig en heerlijk, en toen God voor den naar zijn beeld geschapen mensch het paradijs bereid had, gedoopt in een weelde van zaligheid, waarvan de heugenis in het heimwee van ons hart voortleeft, en waarin de goedheid Gods zich zelf verheerlijkt had.

Nu was dat alles weg. Voor ons besef was het teniet gedaan. Het was, of het niet meer bestond. En alsof er nieuw voor ons gebouwd moest worden, zou er ooit weer een woonstede zijn, om met vreugde des harten te bewonen.

Maar zoo verstaat Jezus het niet. Neen, en driewerf neen, roept hij ons heiligen toe, dat Paradijs is niet weg, het was alleen maar verloren. En dat verloren keert terug. Dat verloren heb ik voor u teruggevonden, gelijk God het voor u be waard heeft.

En dat juist zal uw eeuwige vreugde zoo rijk zoo overvloedig, zoo overstelpend maken, dat ge na uw sterven uw vrienden en geburen in de zalen des eeuwigen lichts te zamen zult roepen, zeggende, weest blijde met mij, want dit mijn Paradijs was verloren, en dat Paradijs is terug gevonden. God had het voor mij bewaard.

De Boom des levens in dat Paradijs moet daarom een mysterie blijven, omdat hij een zoo bloeiende vrucht: de kracht des eeuwigen levens verbergt. Iets kan men daarvan verstaan, als men inzielt, hoe de verborgen kracht der ziel te gereeder en te ongestoorder uitkomt en doorwerkt, hoe meer het lichaam volvaardig der ziel ten dienste is, en in niets haar weerstaat of belemmert. En zoo is het denkbaar dat de vrucht van den Boom des Levens in staat was, zulk een volkomen gesteldheid aan het lichaam te geven, dat het alle eigen drang verloor, en geheel overtuigd der ziel werd.

Geestelijke kracht kan op zich zelf in geen plant, zelfs in geen verkoren plant van het Paradijs schuilen. Rechtstreeks werkt wat zelf stof is, alleen op stof, en alzo op ons lichaam. Doch juist daardoor kan de verhouding, waarin het lichaam tot de ziel staat, beheerscht worden. Het lichaam kan de ziel ophouden, tegenwerken, storen, maar het kan ook, mits het volkomen harmonisch werke, de ziel dienen,

in alles haar dienen, en ter wille zijn. Ten slotte niets dan haar harmonisch instrument. En de wondere kracht om dit te verwezenlijken kan door God in de vrucht van den boom des levens zijn gelegd.

Het wordt dan tevens duidelijk, hoe de mensch na zijn val nog van den Boom des Levens had kunnen eten, maar hoe dan juist zijn lichaam een in alles tot dienst bereid instrument van zijn boose ziel zou geworden zijn. Hoe hierin de gruwel, het monsterachtige bestond, dat moest worden afgewend. En hoe daarom in den staat van zonde elke toegang tot den Boom des Levens moest worden afgewend.

Maar al geeft dit licht, er blijft altoos een mysterie over. De wezenlijke aard en werking van den Boom des Levens blijft ons een geheim.

Een mysterie evenzoo het verkeeren in het Paradijs terstond na ons sterven.

Op zich zelf toeft het rijk der heerlijkheid om uittebreken, tot Jezus wederkomt. Dan eerst komt de nieuwe hemel wanneer de nieuwe aarde komen zal.

En toch hooren we Jezus van zijn Kruis aan zijn medekruiseling toeroepen: Heden zult ge met mij in het Paradijs zijn. Iets wat te meer klemt, omdat Jezus van den Olijfgberg lichamelijk is opgevaren, en alzo ook nu nog in zijn verheerlijkt lichaam bij God is.

Toch zegt Jezus, dat hij nog voor zijn opstanding, en alzo onlichamelijk, in zijn afgescheide ziel in het Paradijs zou zijn. En zoo ook de man, die in zijn sterven op Golgotha zalig werd gesproken.

Al is het dus volkomen klaar, dat onze dooden, die in Jezus sterven, eerst in de opstanding met hun lichaam zullen gekieed worden, toch zijn ze nu reeds in het Paradijs, en hebben ze in dat Paradijs reeds genieting.

En vraagt men nu, of dat „eten van den Boom des Levens“ toch niet eerst daarna komt, dan zou het spotten met alle werkelijkheid zijn, dit ook maar te betwijfelen.

En toch heeft deze heerlijke belofte van Jezus ook voor hen reeds betekenissen.

Of verstaat ge het niet, hoe wie hier op aarde al den strijd van het vleesch gekend heeft, en nu eindelijk, eindelijk, van het lichaam dezes doods bevrijd is, schier met angstige het oogenblik tegemoet zou zien, dat die kluisering van het lichaam straks terugkeerde, en den terugkeer in het lichaam schier zou afbidden.

We nu, daarom troost ook deze heerlijke belofte hem.

Die terugkeer in het lichaam zal nooit weer beklanning voor de ziel kunnen brengen. Immers, ge zult eten van den Boom des Levens. En die vrucht van den Boom des Levens zal u ten waarborg zijn, dat het lichaam dat getuig erlangt, nooit anders dan in volkomen harmonie vaardig en willig instrument zal zijn, om eeuwiglijk met ziel en lichaam beide uw Vader die in de hemelen is, te verheerlijken.

Recensie.

Kuisheid, Voordracht, voor jonge mannen, gehuwd, ouders, voogden en onderwijzers door Prof. Dr. Sylvester Graham. Naar de zesde Deutsche uitgave voor Nederland, bewerkt door J. B. T. Hugenholz, predikant te Axel.

Een boekje, dat de nameelooze ellende beschrijft, die de onkuisheid door voortwoekerende geslachtszonden, zoowel voor als in en buiten „den heiligen huwelijken staat“ over het menscheijk geslacht brengt, en vervolgens de middelen, de methode en de leefwijze aangeeft, waarlangs onder Gods zegen deze vewoestende zonden voorkomen of in hare vreeselijke gevolgen gekoerd of althans besnoeid kunnen worden.

Over de juistheid van velerlei physiologische gegevens en beweringen, in dit geschrift voorkomend, kan ik als leek niet oordeelen, maar in een voorrede bij de Deutsche uitgave wordt gezegd, dat de schrijver, Prof. Graham in Amerika, „ontegenzeggelijk de grootste Physioloog onzer eeuw is“.

Wel kan ik dit als mijn gevoelen uitspreken, dat hier een allergewichtigst onderwerp, van bijzonder kieschen aard, op zeer kuische wijze wordt behandeld, en dat de schrijver blijkbaar geen ander doel beoogd heeft, dan zich van ééne der gewichtigste verplichtingen tegenover de maatschappij te kwijten en aan het jongere geslacht zijner medemenschen een der meest onschatbare diensten te bewijzen. In betrekking tot onze jongens en meisjes bestaat er, wat deze dingen aangaat, nog altoos tweerlei richting.

De één wil ze voor hen verborgen houden; de ander is voor hun bekendmaking. Ik zou mij met den schrijver dezer brochure onder de laatste scharen, mits op conditie, dat een boek als dit gelezen worde alleen door ouders, voogden en onderwijzers, en dat dan door hen en andere personen, wien de opvoeding der jeugd waarlijk mag worden toebetrouwd, medelinge onderrichting aan de jeugd worde gegeven, met maatschappij van leeftijd, oordeel en andere omstandigheden.

De heer Hugenholz deed met de vertaling van dit boekje in het Nederlandsch een goed werk. Uitgever is A. van Klaveren te Amsterdam.

De Jongelingsvereniging en de Kerk, door P. Biesterveld, Hoogleraar aan de Theol. School te Kampen. Uitgever: J. H. Kok te Kampen.

Zoo iemand, dan besefte Prof. Biesterveld de groote betekenis van onze Jongelingsverenigingen, en hij heeft daarbij voor haar een warm hart. Dat blijkt ook nu weer uit deze lijvige brochure van zijn hand, die van wege den Bond van Jongel. Vereenigingen op Geref. grondslag werd uitgegeven.

Doel er van is, het verband aan te geven tusschen de Jongel. Vereen. en

verkochte goederen en werd aan een ieder gedeeld, naardat zijn nood was eischende. Maar alzo daarna een murmureering ontstond, omdat de weduwen der Grieken in de dagelijkse bediening verzuimd werden, zoo zijn door vermaning der Apostelen gekozen mannen, die eigenlijk hun werk van de bediening der armen zouden maken, opdat de Apostelen in den gebede en de bedieningdes Woords te beter mochten aanhouden. En dat is van dien tijd af onderhouden geweest in de kerk als blijkt Rom. 12, alwaar de Apostel sprekende van dezen dienst zegt: „Dat degenen, die uitdeelen het doen zullen in eenvoudigheid“. En 1 Cor. 12: 28 sprekende van de hulpe, verstaat hij hieronder degenen, die in de gemeente besteld zijn om de armen en ellendigen te helpen in den nood. Uit welke plaatsen genoeg te zien is, welke het ambt zij der diakenen, namelijk ten eerste dat zij in alle getrouwheid en naarstigheid de almoezen en goederen, die den armen gegeven werden verzamelen en bewaren, ja ook vijltig zijn om toe te helpen zien, dat tot hulpe der armen vele goede middelen gevonden worden mogen“.

Het tweede deel huns ambts bestaat in de uitdeeling, waartoe geacht wordt niet alleen discretie (gave der onderscheiding) en voorzichtigheid om de almoezen niet te besteden dan waar het van noodde is, maar ook blymoedigheid en eenvoudigheid, om met een bewogen harte en toegenegen gemoed de armen te helpen. Gelijk de Apostel eischt, Rom. 12 en 2 Cor. 9. Waartoe zeer goed is dat zij niet alleen met uiterlijke gifte, maar ook met troostelijke redenen uit den woode Gods den armen en ellendigen hulpe bewijzen.

DE GAAY-FORTMAN.

De Kerk van Christus en de armen of ongelukkigen.

Sinds door en met Constantijn den Groeten het Christendom gezegepraald had, had de staat de kerk steeds gesteund in haren arbeid der barmhartigheid. De kerk deed alles op dit terrein en de staat diende haar. Zoo was het tenminste in het midden en zuiden van Europa. Vooral in de Middeleeuwen, toen de hiërarchie hoe langer hoe meer macht kreeg en het Pausdom zelfs koningen en keizers aan zijne voeten wenschte te zien.

In de noordelijke landen, met name in IJsland en Scandinavië (Zweden, Noorwegen en Denemarken) was dit evenwel anders. Daar was de behoefte aan een goede ingerichte armenverpleging een dringender behoefte dan in het zuiden, door de gesteldheid van natuur en land. Van de kerk was dat niet te verwachten, daar de geestelijken en kloosters er niet rijk waren. Bovendien had zij er niet zooveel invloed, dat het staat kon overheerschen. Het leven des volks was er ook veel gelijkmatiger dan elders, daar het niet verstoord werd door volksverhuizingen, waarvan de geestelijkheid in het zuiden gebruik wist te maken, om haren invloed te vermeerdere. Daarom ging de zorg voor de armen hier minder van de kerk uit dan van den staat. Wel wakte eerstgenoemde allen op om te brengen voor armen en ongelukkigen, maar de wereldlijke arm zorgde voor

dezen. In IJsland zijn hospitalen steeds onbekend gebleven. Het getal dergenen, die onderhouden moesten worden, was betrekkelijk altijd klein; want daar bestonden strenge wetten tegen ledigangers. Voor de armen, die tot werken niet geschikt waren zorgde echter de wet, die den familieleden voorschreef, dat zij in de eerste plaats verplicht waren de hunnen te onderhouden zelfs al was de verwantschap nog zoo verre te zoeken. Voor die armen, welke zelf niet werken konden en geen familie hadden om voor hen te zorgen, werden districten gevormd, binnen welke de ingezetenen de tienden en belastingen, naar hun vermogen geschat, moesten opbrengen.

Bovendien was elke huiseigenaar verplicht, op de beurt aan de armen voor zekeren tijd kost en inwoning te geven. Kon de nooddringende zelf van het eene huis naar het andere gaan, dan verkreef hij daartoe verlof; was hij echter daarvoor te zwak, dan moest hij door hem, die hem het laatst verpleegd had, naar het huis des buurmans gebracht worden. Op poene van straf moest voor de trouwe nakoming van dit voorschrift gezorgd worden. Dergelijke bepalingen bestonden er voor Noorwegen en Zweden. Nog in 1687 bestond in Noorwegen dat voorschrift, dat de armen moesten in huis opgenomen worden bij tourbeurt. En heden ten dage is deze gewoonte geldend gebleven in IJsland, Noord-Zweden, de Faröer, Orkney- en Shetlands-eilanden.

Doch daarnaast komt meer voor de onderhouding der armen door alle gemeentelieden in een en hetzelfde huis.

Het is algemeen bekend, dat de kerk van Christus reeds spoedig na haar optreden als wereldkerk hare organen had, waardoor zij barmhartigheid

beweest. En wel de diakenen, wier ambt was de tafelen te bedienen, waartoe behoorden de zorg voor de liefdedaaltijden, de uitdeeling van de collecten aan de armen, enz. In de ge eeuw was hun tank de vermogenden op te wekken tot mededeeling van hunne goederen aan de armen, hen, die ongeregelde wandelden, te waarschuwen en te bestraffen, de verachters des geloofs aan te wijzen, zich over de verdrukten te ontfemen, in een woord, zich bereid te betoonen tot elken dienst der barmhartigheid, die in Jezus' kerk noodig geacht wordt. Later werd de taak des diakens een andere. Hij moest den Roomschen priester helpen bij de bediening des avondmaals, doopen, prediken. De kerken der Hervorming wenschten, wat het diakenaat betrof, terugkeer tot de Heilige Schrift. Luther wilde daarom, dat de diakenen wederom de kerkelijke goederen der armen zouden bestaren en uitdeelen, „want met deze bedoeling zijn zij ingesteld“. „Na het leeraarsambt“, zoo meende deze Hervormer. „is er in de kerk geen hooger dan de zorg voor de armen goederen, opdat de arme Christenen, die niet zelf voor hun onderhoud kunnen zorgen, geholpen worden, en niet van gebrek omkomen“. Nog bestierde dan Luther kwam Calvijn en met hem alle Gereformeerde Synoden op voor de herstelling van het diakenambt zooals dat in de Heilige Schrift is omschreven. Zij beaamden allen wat in het formulier van de bevestiging van onderlingen en diakenen omtrent laatstgenoemden wordt gezegd: „Aangaande de diakenen, van den oorsprong en de instelling daarvan kunnen wij lezen in de Handelingen der Apostelen kap. 6. Aldaar vinden wij dat in het begin de Apostelen zelf de bediening der armen gehad hebben, tot de voeten van dewelke gedragen werd de prijs der